

Сергій ГОЛЬДІН

МІСТА
ГРІШНИХ

Київ
«Азимут-Україна»
2011

УДК 821.161.1(477)-1

ББК 84.4УКР(6)

Г63

Гольдін С.В.

Г63 Міста грішних: Поезії. – К.: «Азимут-Україна». – 2011. – 72 с.

ISBN 978-966-1541-22-0

Сергій В'ячеславович Гольдін (народився 1968 року) не є професійним літератором. За фахом юрист, живе і працює в місті Липецьку Російської Федерації. Друкувався в часописах «Зміна», «Слобідський край» та інших. 2004 року в Липецьку видав першу збірку поезій «Неопрятные элегии» (переважно переклади власних віршів з української), 2007-го в Рівному – другу збірку поезій «Рівненський полонез», третя «Пелюстки» вийшла друком 2009-го. «Міста грішних» – четверта книжка автора.

Розрахована на читачів будь-якого віку.

ББК 84.4УКР(6)

© Гольдін С.В., 2011

© Худ. оформлення

«Азимут-Україна», 2011

ISBN 978-966-1541-22-0

* * *

Заспіваймо славу Господу!
Господу Отцю і Сину
І Святому Духу,
І Пречистій Богородиці,
І всім ангелам Господнім,
І святим його пресвітлим
Заспіваймо славу!
А цей день такий хороший –
В синім небі сонце світить.
Сонце світить, а світ Божий
Славу Господу співає.
Заспівали славу ріки
І струмки, і моря хвилі,
В полі кожна стеблина,
Кожне дерево у лісі.
Вся земля вславляє Бога,
Бога Господа Живого.
Заспіваймо славу Господу!
Господу Отцю і Сину
І Святому Духу,
І Пречистій Богородиці,
І всім ангелам Господнім,
І святим його пресвітлим
Заспіваймо славу!

За Висоцьким

А над морем сьогодні хмарки, хмарки,
А на серці сьогодні печаль.
Так хотілось відчутти тепло руки,
Та немає руки, на жаль.

Тільки море солоне навкруг, навкруг,
За кормою летить альбатрос.
Так далеко подруга твоя і друг,
Березневий спалах мімоз.

Так далеко найкраща твоя весна,
Де напоєні щемом дні.
І ніколи не вернеться вже вона,
Ну хіба що в ранковім сні.

Душе моя, зупинися!
Чого уникаєш Господа?
Чого біжиш від справедливого суду?
Страшний у гніві Господь,
Але любов його безмірна.
Душе моя, де твоя покора?
Упокорені відають про милосердя,
А святі – про благодать.
Грішні ж відчують гнів Божий
І скорботу скорбот.
Плач, душе моя,
Плач і молися,
Ставай на прю з гріхами
І сподівайся на милість Божу,
Бо упокорених милує Господь.

* * *

Шлях замовкає і мріє трохи поспати
Перед світанком, коли водій вже втомився
Мацати розкіш форм плечової повії,
І посопує, в грудях сховавши обличчя вусате.

Шлях замовкає нарешті, лиш перепелиці
Скрикують в темряві, наче від спраги
Скрикує підліток у напівсні.
До яблук я простягнув правицю.

І раптом плоди зриваються долі,
Лякають мишей та дурних горобців.
Їх переляк будить старенького пса
І місяць дратує в небеснім роздоллі.

Пес хоче завити, та стримує згадка недобра
Про біль від кийка, що сон береже
Суворого газди. Остерігається пес
Хазяйського гніву, а так він – тварина хоробра.

Шлях замовкає, мовчки дивлюсь на зорі,
Слухаю цвіркунів, чий спів закриває повіки.
З гірки Чумацького Шляху ковзають янголята
В хвилю морську і регочуть у Чорному морі.

За Шекспіром

Ви знаєте, панове, ви сволота,
Ви – втілення найгірших сподівань
Звитяжних предків, що за Україну
Загинули. Вночі кричать могили:
Загиблі проклинають вашу ницість,
Зрадливу сутність і щурячий розум,
Що думку лиш одну плекає – жерти.
Ви вмієте так гарно говорити,
Брехати в очі, щедро обіцяти,
Але ніхто із вашої когорти
Тягар обов'язку не здатен гідно нести,
Нікого з вас порядним не назвуть.
Яка ж біда – така нікчемна шляхта.

Скурати *

Вони думають – це не вертеп,
А насправді життя.
А у нас із нагальних потреб –
Ковбаса та взуття.
І горілка, і теплий жупан
(Тільки так), –
Юлефан, перуни, балаган –
Наш бардак.
Чи єство не помітити нам
Крізь дірки для очей?
Та із пана аж лізе хам
І так мало людей.

* Скурати (церксл.) – пики, личини, маски, ті, хто носить маски (тут і далі – *прим. авт.*).

Абулія *

Куди не глянь – абулія лише.
Не хочеться ні йти, ані стояти.
Без лицаря стоять порожні лати,
Як житло для малесеньких мишей.
Куди не глянь – спонуки не знайдеш,
Що не візьми – все непотрібні речі.
На будь-яку дурницю є «авжеж»,
А для вина завжди розбитий глечик.

* Абулія – стан безвілля, відсутність бажань і спонук до діяльності.

Яка чужа й крицева рідна мова!
Не пишеться. Не стеляться рядки.
Втомився пестить знасавіле слово
Тремтливістю безсилої руки.
Негода знов. Виспівує гризота.
Чекає серце нового вірша,
І в Бога просить нового польоту
Знеможена нудотою душа.

Із пільми гріховної
вонпив я Господу
і заплакав гірко.
Очисти мене, Господи,
очисти мене,
бо скверни я повен
і сам собі осоружний.
Немає світлого в серці моєму,
лише хіть і гординя.
Приліпився я до зла свого,
як гедзь до бидла.
Приліпився я до зла
і в гріхах пропадаю,
наче муха в олії.
Порятуй мене, Боже мій,
порятуй раба нікчемного,
бо без милості гину.
Без милості твоєї
відчай мене охопив
і погибель поруч.
Порятуй мене, Господи,
зглянься, Благий!
Почуй мене, Господи!

За Чичибабіним

Забути все: і рік, і день, і мить,
Забути, як душа палахкотить.

Жувати жуйку гіркуватих днів,
Де зранку долина бадьорий спів.

Не розуміти, ким ти нині став.
Ти йшов і не дійшов, ти мовчки впав

І навіть спробу встати не зробив,
А просто задихнувся від журби.

Емігрантське

А літак відлітав на Бориспіль,
На Бориспіль літак відлітав.
Мое серце було, наче приспів.
Я мовчав, я тихенько зітхав.

Він вертався до рідного дому.
Він зникав між високих зірок.
І дивився услід я – сірома,
І так сумно було від думок.

В Україні шепочуть калини
Під легеньким нічним вітерцем.
Моя пісня завжди журавлина,
І завжди мені вітер в лице.

А літак відлітав на Бориспіль,
На Бориспіль літак відлітав.
Мое серце було, наче приспів.
Я мовчав, я тихенько зітхав.

В Яблоніві річка, річка невеличка.
А в гірській тій річці бистрая водичка.
Я в гірській тій річці камінці збираю.
На базарі в Косові на зайчики змінюю.
Зайченята сонячні, зайчики веселі
До твоєї, любонько, принесу оселі.
Відпущу у зела, най собі стрибають,
У твоє віконечко нишком заглядають.

Недопите вино на столі,
недопите вино.
Прохолода нічна
вповзає, як вуж,
через отвір вікна.
Задумався над сторінкою книги,
Відкритої на середині.
Читаю слова Никодима,
святого афонського старця,
що згадав про повчання
Лествичника богонатхнені.
Нам нечисті копають три ями:
щоби ми не чинили добра
чи чинили добро не по Богу,
чи вважали себе за таких,
що чинять лиш Богу угодне.

Луцьк

Великі зелені очі
Маленького хлоп'ятка
Дивляться на собаку.
Хлопчик не знає страху,
Вигукує бадьоро:
«Джек, в буду!»,
«Джек, в буду!»,
«Джек, в буду!»
А пес вже втомився гратись,
Бо він і старий, і хворий.
Йому б прилягти на землю,
Заснути і стати знову
Сильним та безтурботним
У тому сні дивовижнім;
І знову до річки бігти,
І голос хазяїна чути,
Що в річці стоїть по коліна
Та зве свого пса до себе.
Над Стиром величний замок
І запахи рідного міста,
Що пахне вареним м'ясом,
Чудовою ковбасою.
Джек мовчки ховається в буді
Під вереск малого хлоп'яти.

Федір Острозький

Залізо, що тебе захищало,
Повинне було стати тобою,
Бо сорок років воєн
Нікого не зроблять кращим.
Княже корзно змінити на рясу:
Упокорення – важка праця.
Ще важче було стояти
При брамі воротарем.

Минуле моє, Господи,
повстало на мене.
І гріхи мої женуть мене.
Немає розради
в справах моїх,
а діло рук моїх
не радує.
Почуй, Господи,
зітхання грішника
і стогін щоранку.
Бо день настає,
як згадка про скоєне,
про неправду,
що її вчинив.
Не залишай мене, Господи!
Сину Божий,
милосердя даруй мені!

Музей атеїзму

Макет луноходу. Такий апарат
Був на Місяці і не вгледів Бога
(Уяви машину, що відчуває Любов).
Супутник летить в той бік,
Де колись містився вівтар.

Неначе гарматне ядро поспішає
Зруйнувати основи буття
(Що вони хотіли підкреслити,
Крім власного безумства?).

Кістка давнього ящера,
Що старша за Божий світ
На сотні тисяч сторіч
(Це ж треба! Хтось вираховує час
Краще за Бога).

Тільки дорослим я зрозумів,
Чому, опиняючись тут,
Відчував недоречність
Того, що навколо.

Мабуть, гидота облудних слів,
Що так довго лунали
Під склепінням величного храму,
Вимагає важкої праці –
Упокорення та покаяння.

Розділена навпіл церква
Плаче перед Господніми очима.

Страшні пророцтва.
Плями на сонці.
Силует дівчиська
У світлім віконці.

Про що вона думає?
Мріє? Хто зна...
В далеких пустелях
Зростає війна.

Зненавистю живиться
Хлопців затятих.
Ангели чорні
Навчають вбивати.

Маленька війна,
Потворна та хижа.
А пес в калюжі
Відображення лиже

Повного місяця.
І вити не треба,
Писка задравши
В зоряне небо.

Страшні пророцтва.
І тільки дівочі
Випромінюють спокій
Зелені очі.

Боже мій, Боже,
Пропаций я і мрець
У Правді Твоїй.
Бо тікаю від Правди Твоєї
І страху перед Тобою не маю.
Совість моя втомилась
Будити мою душу,
Серце моє зволожувати
Росою добрих намірів.
Хіба розум мій не потьмився
У справах лихих?
Хіба доброчинність моя
Не змаліла до решти?
Ісусе Милосердний,
Ти Лазаря воскресив
І блудницю простив,
І зберіг для покаяння.

Воскреси мою душу
Для віри і любові.
Даруй мені, Спасителю,
Упокорення та сльози,
Щоб змити чорноту
Думок і справ моїх.
На серце моє зачерствіле
Пролий вологу благодаті,
Христе Боже мій!

Гайдамаччина

Запльовані майдани, де здобували волю,
Забльована Венера, як горщик для лайна.
Що твій онук на твоїм зродить полі?
І де твоя душа, скажи ж бо, де вона?

Пташина щастя, що як небо синя,
Видзьобує чужу рожеву цвітть.
В сплетінні автострад, всесвітній павутинні,
В перервах між борщем та сексом мимохідь

Згубились ми, хохли, сумирні малороси,
Дрібні хлопи, пихаті сердюки.
А гайдамаки, що святили коси,
Лили руду і перейшли віки,

Оті дядьки, поспільство босоноге...
Хіба їм щастя хтось пообіцяв?
Лили руду, але боялись Бога,
І перед Богом вже не хлоп вставав.

Вони пішли, пішли, немов не було.
Та Гайдамаччина, мов темний косогір,
Над сьогодніням, що таки притхнуло
Зневірою серед батьківських вір.

*Пам'яті ерцгерцога пана Вільгельма
фон Габсбурга Лотаринзького,
полковника січових стрільців*

Цукерки Demel, що до вподоби імператриці.
Мисливські угіддя в Альпах.
Водоспади і музика найкращої опери.
Рідна італійська мова.
Коли імперія розпадалася, мов башта,
Він обрав собі за рідну
Одну з її занехаяних частин,
Щоби в'язнем померти в столиці країни,
За самостійність якої він воював.
Де ж той хрест над могилою,
Де ж той горбочок, присипаний листям,
Щоб вклонитися пам'яті жовніра і поета,
Вільгельма і Василя?

**На смерть пана Федора Ходики,
війта київського**

Він думав, що свою громаду знає
Так само, як своє важке безсоння,
Коли бунтує шлунок після учти.
Та він не знав, як чернь встає за віру,
Як хоче стан змінити, взяти шаблю.
Йому не до вподоби заколоти,
Жага поспільства стати козаками,
До влади королівської зневага.
Він довго жив, він так багато бачив,
Він між краплин зміг проложити шлях
До статку і до влади. Але нині
Твердь зрушила і все змінило місце
Під небом. Пан Ходика помилився
І має вирушати в невідоме.
Із Києва його вивозять здрайці,
Немов татари здобич. Світ змінився.
Ці зміни знищать київського війта.
Літописи лишили тільки згадку
Про цей страшний випадок братовбивства,
Що провістив народження доби Козацької.

Народження

В часи, що не знали свого наймення,
Що губилися між минулою славою
І передчуттям нової доби,
В душах звитяжних та вільних
Тихо проростала Україна.
Проростала, пускала коріння,
Пила перекази про згасле сонце,
Відчувала подих Дикого Поля
І моря далекого гуркіт.
Проростала, мов тендітні зела,
Сили набиралася і жертви
Перші приносила кривавим рокам.
Проростала Україна,
Берегла свою віру,
Опановувала Поле.
В ті часи, що пам'яті не мали,
Що були обмежені і темні,
Україна тихо проростала.

* * *

Це що? Це тину поезія?

Sofi

Відвернувся від мене Господь.
Душа моя втратила благодать Його.
В серці моїм мертвотини сморід.
Молив я Всевишнього,
Та слова мої, мов стебла гнилі.
Плакав я перед Ним,
Але щирості не було в сльозах.
Справи добрі робив
І прибуток рахував від справ своїх.
Очі мої відкрилися,
А навколо пустеля.
Серце моє стиснулося
Від скорботи і жалю,
Заскімлила душа,
Мов цуценя безпритульне.
Не залишай мене, Отче!
Дай мені віри хоча б на дещицю.
Зглянься, Милосердний!
Промінцем надії зігрій мене.
Боже Святий, спаси!
В хвилях любові Твоєї очисти.

За Сосюрою

З любові Господа з'являється природа,
Із холоду думок з'являється п'ятьма.
Ні, не дарма дається жінці врода,
І мудрість праведним дається недарма.

За все сплатити треба у свій час,
Чи протягом всього життя платити.
Достоїнства – гарантії за нас
По давньому й забутому кредиту.

Відсотки приростають. День за днем
У глечик долі скрапують невпинно.
Їх зменшення – то покаєння щем
І упокорення перед Отцем Єдиним.

* * *

Від нудьги перегортав сторінки,
Неуважно, поквапом читав,
А на дворі падали сніжинки,
Листопад на зиму поглядав.

Нецікаве, неправдиве читиво –
У ніщо прожовував рядки.
Може, я і був колись щасливим
В ті далекі молоді роки,

Де книжки читалися запоем,
Де душа злітала, наче птах,
Де завжди могли втримати двоє
Свій вітрильник на семи вітрах.

Хто б сказав, куди воно зникає,
У якій розчиниться воді?
Я не знаю, друже, я не знаю.
Тільки шкода років молодих.

* * *

Останні дні тепла. Вони для мене,
Мов для старого молода коханка.
Прозора тиша укрива серпанком
Провулки на околиці. А клени
У першій злоті відчувають тугу
Зими, чий подих, наче подих смерті.
В цей час думки прозорі та відверті,
В цей час найкраще сповідати другу
За келихом усе, що відболіло,
Усе, від чого сняться сни марудні,
Без кольорів, такі зимово брудні,
Чого в собі тримати вже несила.

Монолог старого полковника

«Якщо завтра війна, якщо завтра в похід,
Що ти зможеш тоді, боягуз та рахіт?
Ти служишь не служив, землю ти не орав,
Тільки віскі жлуктив та повій купував.
Що ти знаєш про танки, про гаубиць залп?
Ти мартишка лише – найбридкіша із мавп.
Ти нероба, базіка, тягар для батьків.
Ти дозріти не встиг, а уже перезрів.
Чи ти зможеш країну свою захистити?
Нас румуни і ті навіть можуть розбити!»
В телевізорі юний вихилявся співак,
А полковник заснув, але втримав гранчак.

Сліпонароджений

Із темряви з'являється п'ятьма,
Лише на мить, чи, може, на півмиті.
А потім світло – так несамовито
Змінило світ і я побачив враз:
Єство речей, людей і зелень зела.
Ви уявить не можете собі
Моеї радості, мого благоговіння:
Я бачу світ, що сотворив Господь!
А що про Того, Хто мене змінив,
Розверз п'ятьму і врятував від ночі,
То я не знаю, що сказати вам,
Достойні, я не знаю, що сказати.
Я знаю тільки те, що бачу вас,
І бачив Того, Хто зцілив мене,
І знаю, що в Господне він ім'я
Дав зір мені, бо Він людина Божа,
Він є Ісус, Ісус Давидів Син.
Бо той, хто чинить добре перед Богом,
Той, дійсно, може бути тільки Божим,
Від нього Бог повік не відвернеться,
Як батько не відвернеться від сина.
А Він мав владу, наче Божий Син.

Ці бурштинові грудочки зірок,
Що ранок їх збирає в кошик сонця,
Проміння кидають на тебе крізь віконце,
І пахне свіжо зрізаний бузок.

А ти бурмочеш тихо уві сні,
Всміхаєшся та горнешся до мене.
Бузкове листя лагідно зелене,
А пелюстки, мов північ, крижані.

* * *

Все одне і те ж: кар'єра, залицяння,
Пляшку випити та заробить грошей.
Зиркнувши на зірки, видавить зітхання
І штовхатись далі між людей.

А колись я був малим, веснянкуватим,
Пустував собі, не знаючи гріха,
І, набігавшись, у ліжку затихав,
Щоби в небі пташкою літати.

Божий світ мене тоді любив,
Сонце зранку пестило, мов ненька.
Де той захват, що відчув маленьким?
Де ті сни, що повні дивних див?

* * *

Ця дівчина пахне кропивою, пилом,
Що раннім ледь-ледь прибитий дощем.
Не те щоб красуня, а дуже мила.
Якби хоч на хвильку лишилася ще.

Поволі встає. Розправляє блузку.
Йде доріжкою парку геть.
Пасок її – червона мотузка
Всі сподівання душить на смерть.

* * *

В тому краї, де звично шукати поживи вовкам,
Де самі вже вовки, мов пожива для дикого звіра,
Без мети і притулку лихими стежками блукав
І дивився на небо від осені чорне та сіре.
Я не вірив нікому і жоден не вірив мені.
Я жінок цілував, не вчуваючи в тім насолоди.
А зраділий мертвяк прокричав чудернацькі пісні,
А підступна ріка поміняла прадавнії броди.
Щось не так. Нісенітниця. Розпач. Болить голова.
Я немов би не я. Світ спотворено злою рукою.
Ось радію: рослина собою асфальт пробива.
Придивився: блекота асфальт пробиває собою.
Хочу жити, знайти острівець серед повені зрад.
Князь абсурду нехай помирає самотньо і швидко.
Щоб на півночі сніг, а на півдні п'яний виноград,
Сонце зранку червоне, опівночі зоряні злитки.

* * *

Боже мій! Боже!
Що мене чекає?
А нас усіх?
Чого душа зазнає:
Спокою чи муки?
Чи втілиться знову?
Боже, про нас, грішних, мова!
Чи осяється темрява?
Чи з'явиться вітер,
Хижий вітер,
Що розжене хмари,
Щоби небо засиніло,
Наче очі диво-панни?
Невже таки настане
День останній?!
І Земля спаплюжена
Врешті відпочине,
А ми слабкі та убогі
Комашнею згинем.
Знаю, Господи, що кара
Не Твоя, а наша.
Наша воля в нашій смерті,
Більш, ніж воля вража.

* * *

Що за обладунок у Ахілла!
Спис не взяв, тож відступив на крок,
Стиснувши меча, а жеребок
Потягнув у царство темнокриле.
Мить лише, холодна криця тіло
Розітне. Станцює свій танок
Бог Танат. Троянських сліз струмок
Потече у море пінно біле.
Та герою вже про це не знати,
Луками підземними блукати,
Біля Трої спочивати прахом.
Гекторе, на ворога дивись!
За спиною плаче Андромаха:
«Повернися, любий, повернись!»

* * *

Чого це ви завели про кохання?
Кохали б так, як я у ті роки,
Коли душа ятрила, мов жарина,
А серце – жаба в пащі у вужа.
Якби кохали так, то ви б тікали
Від того болю гнаними вовками,
А потім завивали серед ночі
З жалю до себе. Вам же все одно,
Вам байдуже, бо необхідність втрати
Ви не відчули ще. Ви звично серцю
Мізерію заплатите, щоб знову
Безжурно добиватися свого.

* * *

Приходить час, коли ти відчуваєш,
Що найщасливіші роки уже прожив.
Не буде інших спроб і залишилось
Чимчикувати до останньої межі.

Що втрачено, те втрачено назавжди:
Не повернутися, не витерти сльози
Всім тим, кого образив ти колись.

А дощ затих і відгуки грози
Стихають вдалині. Прозорий вечір,
Як думка, що небесну має суть.

Ти знаєш все, чого тобі чекати
У дні, що мудрість і печаль несуть.

* * *

Яке ж то глупство покохать вас, пані!
Блискучу пустку почуття лоскоче.
Зручненько примостившись на дивані,
Ви загадку в свої пустили очі.

Але нема для мене таємниці
Ні в погляді, ні в дотику, ні в слові.
Байдужі ви, крижинки волошкові
Підкреслюють пронизливі зіниці.

Не вміючи зігріти промінцями,
Ви сонечко сприймаєте рослинно.
Не жагу і не гордість, а людину
Я зичу вам кохати до нестями.

Я зичу вам все те, що сам відчув,
Та схоже, що таки я марно зичу,
І геть іду, і серед ночі кличу,
І уявляю, ніби вас забув.

Хрещення

Слава Господу Ісусу
І Предтечі Іоанну,
Що хрестив Живого Бога
В лагідній воді Йордану.

Слава Духові Святому,
Що зійшов з небес високих,
І Його тоді побачив
Іоанн пречистим оком.

Слава Сущому, Чий голос
До життя збудив народи.
Вся Земля тепер радіє
І святяться чисті води.

* * *

Ой, у місті Віфлеємі,
У містечкові малому
Народився там Найбільший
Із Аврамового дому.
Народився там син Божий
Від Марії ПрісноДіви.
Чабани Йому вклонились,
А з небес лунали співи.
Божі Янголи співали
Славу і Отцю і Сину,
А також Святому Духу,
Що зійшов тоді незримо.

Майдан

Десятки тисяч Данко
вирвали свої серця,
щоб освітити дорогу
нікчемним карликам,
що шкутильгають попереду.

* * *

Далеко, далеко, за тисячу літ,
Перепелиний глас.
Хто я? Навіщо? Чавунний лід –
Найважча з усіх прикрас.

Зустріч, якої тоді не було.
Можливість найбільша з усіх.
Подряпавсь буттям, розбивши скло,
Здійснивши звичайний гріх.

Хто я? Навіщо? Нечутний плач
Нікчемних моїх покаянь.
А козеня кидається вскач:
Чужа і первісна рань.

Далеко, далеко. За тисячу літ
Двір заросте споришем.
Не відшукати дитячий слід,
Пекучу сльозу лише.

* * *

Башка Вода, Башка Вода,
А у морі нема броду.

Якщо пить багато вина,
Буде море по коліна.

Якщо випить сливовиці,
Море стане по сідниці.

А додати крушовацу,
В морі краще не купатись.

Башка Вода – добре пити;
В місті Сочі – гав ловити;

В місті Ніцца – одна пиха.
Нема грошей – ще не лихо.

Нема грошей – все‘дно п’ємо,
Самогону наженемо,

З’їмо сала та цибулі,
Нашим злидням дамо дулі.

Башка Вода, Башка Вода,
А у морі нема броду.

Міста грішних

Содом та Гоморра майже поруч:
На вказівнику не більше півсотні.
Якщо добиратись авто –
То менше години.
Шлях до Ніневії – море та пустеля,
Болота та бескиди гір,
А потім три дні через Дике Поле
Разом з чумаками.
Кажуть, в те місто заходить пророк
На ймення Йона.
Від його слів зволожуються очі
І стискається серце.
І вже не будеш тим,
Яким був досі.
Нам треба залишити Тир та Сидон,
Нам треба витравити в собі Капернаум,
Нам треба втекти від самих себе,
Бо інакше нас таки перетравлять
Міста грішних, міста нашого сьогодні.
Содом та Гоморра завжди поруч:
На вказівнику не більше півсотні.

Сорок сьомий

Поема

I

* * *

Отче Наш Всемогутній! Твоя воля над світом.
Ти скажи своїм дітям – доки горе терпіти?
Коли злагода, Боже, до нас завітає?
Ми питали вождів, та хіба вони знають.
Їх ворожість і лють нас лякають бідою.
Не до злагоди звикли вони, а до бою.
Котить сивий Дніпро хвиль печальну блакить.
Правий берег зітхає, Лівий берег мовчить.

Чумацький Шлях губився в яснім небі.
Напоений гіркотою полин
Беріг її майбутньому на потребу,
А вересня зловісний тихоплин
Передчуттям в людській душі капав.
Поля стояли голі та німі.

І місяць-кіт простяг химерну лапу,
Щоб зіроньку зловити у пільмі.
А злаки, сонцем висотані злаки
Були на дотик начебто зола.
Світанок спалахнув червоним маком,
Журливо шепотіла ковила.
Цей ранок наближав страшну годину,
Бо урожай вивозили з села.
Плели брехню, плели, як павутину,
І обвивали чорнії діла.
Та палички на трудодні писали,
Немов могли за працю заплатити.
Комори порожнечею лякали,
А смерть вже рахувала людське мито.

Прокинулася рано-рано,
Пішла на ферму до корів.
Дочка найстарша до паркана
Провела матір. У дворі
Було у дочки вдосталь діла.

Надія, йдучи, шепотіла
Печальну пісню, бо веселі
Забулися уже давно,
Біда туманила вікно,
Мабуть що, кожної оселі.
Назустріч матері стара
В лахмітті чорнім шкандибала.
І аж морозом пробирало
Від тої баби. Як мара,
Була вона. Повільним кроком
Гребла пилюку, босонога.
Куріла, мов зола, дорога.
А баба блима хижим оком
І виє – підвиває стиха.
Надія скрикнула: «Ой, лихо!»
Стара луною повторила,
Неначе смерть прошепотіла:
«Лихо, лихо буде з вами
Надмогильними хрестами,
Завірюхою страшною,
Мурованою стіною.
Слово в горлі запечеться,
До Бога не вознесеться.

Омине вас Божа милість
І загинете безсилі».
І далі йде, і шлях куриться,
І чорний птах над шляхом тим.
Схід осявала багряниця
Пекучим полум'ям своїм.
Молила Господа Надія,
Щоби людей порятував,
А Янгол Божий справи злії
Вже рахувати не встигав.

* * *

Зруйновані храми
Увись – голубами
На землю сиру
Лягли куполами.
Новітня Руїна
Напоєна горем,
Плекає підлоту,
А Чорне море
Солоне від сліз
І козацької крові.

Трупом укріє
Степи волошкові.
Доле, ох, доле,
Чому ж ти така?
Знову спіткала
Біда козака.

II

В Кремлі пиячив Ірод віспуватий.
Мовчали Петроград і славний Київ.
У цій землі – кому тюремні ґрати,
Кому сльоза, кому зашморґ на шії.

Мільйони тих, що знищені катами.
А хто поражував би всіх катів?
І тих, хто щирими й нещирими устами
Підтримували всенародний гнів.

Тепер усьому знайдеться причина:
Звичайний страх, або обставин збіг.
Було: наклепи зводила дружина,
І друг тебе виводив за поріг,

Герої раптом вбивцями ставали,
Поети славили зненависть та пітьму.
Мені здається, скільки б не шукали,
Пояснення не знайдеться цьому.

Чи, може, то велика кара Божа?
Навіщо ж і святих біда звела?
Я намагаюсь зрозуміти і не можу
Такого страху і такого зла.

Йосип вивчився добре
На досвіді ката Івана:
І забитими вкрить,
І засіяти поле бур'яном.
А щоб зрада була!
Тут цареві самому наука,
Як сокира сікла
Непідняті в захваті руки.
Хай хто зиркне не так –
Вже холопами скараний хутко.
Через товщу сторіч
Недолюдок сприймав недолюдка.

Мов близнята вони,
Чорнокрилими душами схожі.
Зло пекельне на серці
І страх, що завжди насторожі.

* * *

Йосип вивчився добре.
Якби ж то училися й ми.
Він давно вже гниє,
та смердота нам горло здавила.
А було ж потепління,
і поминки стужі-зими,
Тільки сонце травневе
добром наші душі не гріло.
Ми немов би у мареві
знову шукаєм біди;
Ми бажаєм свобод,
а незгідних душити готові.
Скаженіють в нестямі, як звірі,
старезні діди,
Та хлоп'ята обрізи стискають
не іграшкові.

Страшно бути рабом.

Ще страшніше їм бути на волі.

Люди добрі!

Найтяжчі кайдани розіб'є добро.

Скам'янілі серцями

не здатні до ліпшої долі.

Закривавлених душ

не омие ніколи Дніпро.

III

* * *

На Різдво – смерть.

Знову круговерть

Замітає. Знов

Голод п'є кров.

І не стане нас.

Місяченько згас.

Небо все – одна

Чорная труна.

Круки нині жнуть,
Край дороги ждуть.
Білий сніг не тав,
Не дійшов, упав,
Ворухнувся ледь:
«Круки, круки, геть!»
Вітер по степу
Рознесе журбу,
Та й заплаче. Знов
Голод п'є кров.

«Мамо! Мамо!

Дайте хліба, мамо!

Кажуть, у Москві є паляниці.
От якби злетіти над степами!
Я б туди махнув, неначе птиця.

Мамо! Я не хочу помирати.
Йде весна. А за весною літо.
Буде їжа, повернуться в хату
Люба й Віра радісні та ситі.

Я за ними скучив дуже, дуже.
Я сестер побачити так хочу!
Гляньте, у людей такі байдужі
І такі зовсім несправжні очі.

Ненько, покладіть нас біля тата,
Як вмремо. І посадіть калину...»
Син заснув, а смерть суха й горбата
З марева стругала домовину.

Син заснув. І скронею сльозина
Збігла долі, мов кришталь, прозора.
Мати до батьківської хатини
Понесла своє безмірне горе.

А по мазанках, знівечених бідною,
Ходить пустка в чорній власяниці,
Гулко озивається луною,
Нишком зазирає у зіниці.

«Татку! Пожалійте свого внука.
Помира моя дитина, тату!»
І змарнілі простягала руки,
Але що то батько міг їй дати?

Два замерзлі буряки цукрові,
Ось і все. Однак і це надія.
Бережно, немов дари святкові,
Несла сину удова Надія.

* * *

Діти тільки з'явилися, а батьки полягли
В рідну землю, в степу, на правічний покій.
Українки скорботу свою понесли
В посивілім волоссі, в сльозині гіркій.

Виростали малі серед бою, смертей,
До грудей припадали вогкими вустами,
Зігрівались теплом материнських очей,
З колисковою в сон відлітали птахами.

І немов би на помсту кривавим часам,
Що знівечили радість років молодих,
Піднімали дітей догори й небесам
Милуватись давали на них.

А тепер... Боже Правий, спаси малюків!
Вже нічого немає: ні кохання, ні долі,
І надії, пробач, вже нема й поготів;
Тільки вітер у полі, хижий вітер у полі.

І дитина, що з торбою йде по хатах,
І прохає в таких же злиденних людей.
Запеклися слова на голодних вустах,
А нещасна дитина поволі бреде...

* * *

Притулок у великому селі.
Дві дівчини сидять біля паркана.
Пекельну вість про те, що смерть повстане,
Несуть на південь журні журавлі.

По зернятку гризуть качан старий
Дві ясноокі квітки, дві сестриці,
А день поволі склеплює зіниці,
Знеможений ще з ранньої пори.

Голодний степ зіщуливсь і замовк,
Присипаний засохлою стернею.
Примара пропливає... вслід за нею
Назгинці поспішає сірий вовк.

Притулок на околиці. А діти
Не граються, тихенько розмовляють.
Єдина гра, яку маленькі знають:
Про їжу мріяти, про хліб поговорити.

«Мені колись розповідали мама,
Що ми цукерки їли запашні,
Такі солодкі і такі смачні!»
Мале дівча аж сплеснуло руками.

«Цукерки? Що це?» – старшеньку питало.
Здавалося, попід чужим порогом
П'яниця-доля, позабута Богом,
Брудна й голодна мовчки помирала.

* * *

Може, диво яке сталось, а може, здається:
Над хатиною сусідки дим-димочок в'ється.

То три дні від того дому ніякого звуку,
Що вже думала Одарка – удову під руки
Разом з дочкою прибрала на той світ кістлява.
А це ж співи у сусідки – така дивна справа.

Піднялася та насилу пішла попід тином
Подивитись на Олену та її дитину.

Забрела вона до двору, чує – у світлиці
Хрипким голосом горлає пісню молодиця.
«Гей, за гаєм зелененьким» – ці чотири слова
Раз за разом, мов папуга, повторює знову.

Стара в хату – удовиця сидить біля печі,
Розпустила важку косу на худенькі плечі.

Розпустила важку косу на святкову блузку,
А на шиї теліпалась зашморгом мотузка.
Край обірваний на груди ліг, як та гадюка,
Що сичить і провіщає нескінченну муку.

Погляд втупила в підлогу, а здається, в себе
Погляд втупила, від нього потьмяніє й небо.

«Ой! – злякалася Одарка. – Що ти дієш, мила?
Най тебе охороняє завше Божа сила».
«Та ось бачиш, сусідонько, вечерю готую.
Сідай, сідай, Одарочко, тебе нагодую».

Так сказала, озирнулась та й зареготала,
А із казана маленька ніжка виглядала.

Тихо скрикнула Одарка, кинулась тікати,
Шкандибаючи подалі від страшної хати.
Шепотіли, вслід шуміли верховіттям клени...
Через місяць в божевільні не стало Олени.

Епілог

* * *

Скуштував на цих дорогах
Сіль землі моєї.
Де вже там Дніпра пороги,
Роси та лілеї.

Моє серце спорожніло
Від трути людської;
Невмируща наша правда –
Це правда двобою.

Правда хижа і кривава,
З кривим ятаганом:
Порубати для забави,
Роз'ятрити рани.

П'яні від чужого болю
Судді із катами.
Волочиться ница доля
Мертвими степами.

Людність рикає та вие
Від своєї люті,
Обвивають горло змії
І раби розкуті

Правду Божу поскидали –
Тягарі великі,
Несуть кривду пір'їною
Нещасні каліки.

Може, зміниться на краще?
Помолюся Богу,
Щоби сліпонароджені
Узріли дорогу.

* * *

Гей, за морем за бурхливим
Наше щастя десь ходило,
По шинках тинялося.
Горілочку пило.

Гей, ти щастя, наше щастя,
Полинь в Україну,
Бо без тебе гірко плаче
Земля-сиротина.

Повернися, повернися
Сонцем вранці-рано.
Прокинеться Україна,
А ти над курганом,

Над могилою святою,
Де лежать козаки,
Засіяєш, щоби горе
Вмерло з переляку.

* * *

Над полем лине дзвонів передзвін
Відроджених, немов птахи співають.
Немає раю, крім отого краю,
Де шепчуть верби і цвіте полин.

А храми за цеглиною цеглина
Будуються – опора цій землі.
В усобицях, пожежах та золі,
Я вірю, ще не вмерла Україна.

Най заколотів стихне лютий грім,
Най грішники очистяться добром.
Тече у даль, виблискує Дніпро,
Надії зірка світитесь над ним.

Пташиний переспів і шелестіння трав...
Я мрією в твоє майбутнє лину,
Я вірю, знаю, рідна Україно,
Вона прийде – омріяна пора.

1989–1991

(Ленінград,

Жданов,

Запоріжжя,

Харків)

ЗМІСТ

«Заспіваймо славу Господу!..»	3
За Висоцьким	4
«Душе моя, зупинися!..»	5
«Шлях замовкає і мріє трохи поспати...»	6
За Шекспіром	8
Скурати	9
Абулія	10
«Яка чужа й крицева рідна мова!..»	11
«Із п'ятьми гріховної...»	12
За Чичибаніним	13
Емігрантське	14
«В Яблоніві річка...»	15
«Недопите вино на столі...»	16
Луцьк	17
Федір Острозький	18
«Минуле моє, Господи...»	19
Музей атеїзму	20
«Страшні пророцтва...»	22
«Боже мій, Боже...»	24

Гайдамаччина	26
«Цукерки Demel, що до вподоби імператриці...»	27
На смерть пана Федора Ходики, вїта київського	28
Народження	29
«Відвернувся від мене Господь...»	30
За Сосюрою	31
«Від нудьги перегортав сторінки...»	32
«Останні дні тепла...»	33
Монолог старого полковника	34
Сліпонароджений	35
«Ці бурштинові грудочки зірок...»	36
«Все одне і те ж: кар'єра, залицяння...»	37
«Ця дівчина пахне кропивою, пилом...»	38
«В тому краї, де звично шукати поживи вов-	
кам...»	39
«Боже мій! Боже...»	40
«Що за обладунок у Ахілла!..»	41
«Чого це ви завели про кохання?..»	42
«Приходить час, коли ти відчуваєш...»	43
«Яке ж то глупство покохать вас, пані!..»	44
Хрещення	45
«Ой, у місті Віфлеємі...»	46
Майдан	47
«Далеко, далеко, за тисячу літ...»	48
«Башка Вода...»	49
Міста грішних	50
Сорок сьомий. <i>Поєма</i>	51

Літературно-художнє видання

ГОЛЬДІН
Сергій В'ячеславович

МІСТА ГРІШНИХ

Поезії

Редактор *Т. Ковальова*
Коректор *Н. Волосунова*
Технічний редактор *Н. Петрова*
Комп'ютерна верстка *В. Вербицького*
Художнє оформлення *О. Метелиці*

Свідоцтво про внесення
до Державного реєстру видавців ДК № 1037 від 12.09.02.

Підписано до друку 00.07.11. Формат 70 x 100¹/₃₂.
Папір офс. Гарнітура SchoolBook. Друк офс.
Умовн. друк. арк. 0,00. Умовн. фарбовідб. 0,0.
Обл.-вид. арк. 1,37. Тираж 500 прим.

Видавництво «Азимут-Україна»
04074, м. Київ, вул. Автозаводська, 2, корп. 1, оф. 57
тел./факс (044) 467-6578

E-mail: editor@azimut-ukraine.com
www.azimut-ukraine.com

Друк – «Омега-Л»